

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Monitor Circulair Zuid-Holland 2025

Geachte Statenleden,

Bij deze bieden wij u de Monitor Circulair Zuid-Holland 2025 aan, over de stand van de transitie naar een circulaire economie en samenleving in de provincie. In deze brief delen wij de belangrijkste conclusies en het vervolgproces rond de monitor Circulair Zuid-Holland.

Urgentie voor de transitie onverminderd groot

Het beeld dat uit de monitor naar voren komt is dat de urgentie voor de transitie naar een circulaire economie onverminderd groot is. De doelstelling van 50% reductie van nieuwgewonnen metalen, mineralen en fossiele grondstoffen in 2030 raakt buiten bereik. Hierbij zijn we ons ervan bewust dat er onzekerheden in de data zijn. Bovendien waren in de periode 2015-2023 steeds meer ruwe grondstoffen nodig om aan de Zuid-Hollandse vraag naar materialen te voldoen. Zo is bijvoorbeeld voor een kilo koper in onze producten een steeds grotere hoeveelheid kopererts nodig. In de monitor leest u waarom dit zo is. Daar bovenop komt dat de Zuid-Hollandse economie grondstofintensief is. In Zuid-Holland gebruiken we in vergelijking met andere provincies meer grondstoffen, ook in verhouding tot ons aandeel in de Nederlandse economie. Van de vijf grootste grondstofstromen in Zuid-Holland zijn er vier gekoppeld aan de industrie, en één aan de bouw (inclusief wegenbouw). Daarnaast staan we als provincie voor een aantal materiaal-intensieve opgaven, zoals het realiseren van een groot aantal woningen en de energietransitie. Daarbij inzetten op een circulaire werkwijze, en daarvoor zijn allerlei mogelijkheden in beeld, is hard nodig om de stijgende trend van het netto grondstoffenverbruik om te buigen.

Het fundament is gelegd, eerste successen behaald

We zijn in onze eigen organisatie hard aan het werk om circulair te worden en zien ook buiten het provinciehuis veel beweging. Zo was in ons Omgevingsbeleid in 2023 bij tweederde van de opgaven aandacht voor het onderwerp en zijn we in verschillende onderdelen van onze bedrijfsvoering serieus aan de slag met circulaire strategieën, van inkoop en aanbesteding tot het reduceren van (rest)afvalstromen. Circulariteit kreeg in 2022 bij 79% van gemeenten aandacht. Tot slot worden de vernieuwersnetwerken die we vanuit de provincie ondersteunen steeds groter en volwassener. De fundamenten die we nu leggen en de investeringen die we doen maken het mogelijk om straks te versnellen. Het effect van dit werk vertaalt zich echter nu nog niet in de cijfers over het grondstoffengebruik van de provincie.

In het versnellen van de transitie blijft potentie onbenut

Tegelijkertijd is er nog veel potentie onbenut en moeten we aan meer knoppen draaien. Zo werd in 2022 en 2023 naar schatting slechts 4% van het geld dat is verleend via provinciale subsidieregelingen uitgegeven op een manier die ook bijdraagt aan de circulaire transitie. Verder is circulariteit nog niet bij alle aanbestedingen meegenomen als criterium, terwijl we hiermee als provincie direct kunnen sturen op circulariteit. Ook kunnen we onze Omgevingsverordening benutten om bewezen circulaire oplossingen normaler te maken en daarin meer normerend te worden. Tot slot zien we dat ook bij gemeenten nog veel potentie ligt om de transitie te versnellen: de vertaling van circulariteit uit de coalitieakkoorden naar beleid en uitvoering blijft achter – onder meer door beperkte beschikbare capaciteit en middelen. Om de provinciale doelen te halen, kunnen we dus niet verslappen in onze inzet.

In gesprek met onze partners over de monitor

We organiseren de komende maanden aan de hand van de monitor een aantal ronde tafels rondom de thema's waar we onbenutte potentie zien: financiering, subsidies en inkoop. Het doel van deze gesprekken is om te komen tot concreet handelingsperspectief voor de provincie, maar ook voor de andere aanwezige organisaties, om de transitie te versnellen. Deze nemen we mee bij de uitvoering van onze strategie. Over de uitkomsten van deze ronde tafels zullen we voor de zomer aan u terugkoppelen.

Totstandkoming van de Monitor Circulair Zuid-Holland 2025

Deze monitor is ingedeeld in drie niveaus:

1. **Circulair in Zuid-Holland** gaat in op de ontwikkelingen die we zien in de provincie, zoals circulariteit bij gemeenten en de goederenstromen
2. **Circulair in provinciale rol en inzet** laat zien hoe we instrumenten als beleid, subsidies en netwerken inzetten voor de transitie
3. **Circulair PZH** toont de manieren waarop we de provinciale organisatie transitievaardig maken en circulariteit toepassen in eigen processen

In de monitor zijn de eerdere adviezen van de Randstedelijke Rekenkamer en de NSOB aan de provincie die betrekking hebben op het monitoren van de transitie meegenomen:

- De monitor laat zien hoe in aanbestedingen op het gebied van grond-, weg- en waterbouw rekening gehouden wordt met duurzaamheid, specifiek circulariteit.
- Inzicht in het doelbereik wordt gegeven voor de doelen uit het grondstoffenakkoord
- We laten zien dat de provincie op dit moment vooral inzet op opbouw en ombouw, maar nog in mindere mate op normeren en afbouw.

Bij de behandeling van de geactualiseerde strategie Samen bouwen aan een Circulair Zuid-Holland in de Statencommissie Economie & Energie (14 februari 2024) en in Provinciale Staten (03 april 2024) zijn verschillende punten besproken die terugkomen in de monitor. Met betrekking tot afvalstromen is in de monitor data opgenomen voor zowel onze eigen organisatie als de provincie als geheel. Voor de afvalstromen in Zuid-Holland is aangegeven of het gaat om hoogwaardige of laagwaardige verwerking en wat de potentie is om deze stromen hoogwaardiger te verwerken. Inzicht in doelbereik wordt in de monitor gegeven voor de doelen uit het grondstoffenakkoord. Deze monitor blikt terug op 2022 en 2023 en geeft daarom geen beeld van het behalen van doelen uit de in april

2024 vastgestelde strategie Samen bouwen aan een Circulair Zuid-Holland. Daarnaast is een motie aangenomen en zijn twee toezeggingen gedaan met een koppeling naar de monitor:

- Motie 1364: erken verschil in kwaliteit circulair processen. Waar mogelijk wordt in de monitor aangegeven op welke circulaire strategieën wordt in gezet. Hiermee is deze motie afgedaan.
- Toezegging EE/T2024.007: naast opbouw en ombouw ook afbouw. De monitor laat zien dat de provincie op dit moment vooral inzet op opbouw en ombouw. Mogelijkheden voor afbouw worden onderzocht. Hiermee is deze toezegging afgedaan.
- Toezegging EE/T2024.013: informeren over het streven om waar het kan als provincie eerder dan 2030 circulair in te kopen. De manier waarop de domeinen binnen de organisatie invulling geven aan circulair inkopen is vastgelegd in het MVOI -Actieplan (PZH-2024-85671043). Voor Europese aanbestedingen wordt gemonitord of circulariteit is toegepast. Hiermee is deze toezegging afgedaan.

Doorontwikkeling van het monitoren van Circulair Zuid-Holland

De volgende monitor Circulair Zuid-Holland ontvangt u over twee jaar, in 2027. In de tussentijd werken we aan de doorontwikkeling van de monitor.

Naast deze Monitor Circulair Zuid-Holland verschijnt naar verwachting in april de Provinciale Circulaire Economie Rapportage (PCER) die in IPO-verband is opgesteld en een vergelijking biedt tussen provincies. Het Planbureau voor de Leefomgeving publiceert eind februari de Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER) die een beeld geeft van het de transitie op nationaal niveau.

Tot slot

De boodschap dat het halveringsdoel voor 2030 buiten bereik raakt, is niet onverwacht en komt overeen met de landelijke trend. Juist daarom hebben we de strategie voor Circulair Zuid-Holland recent geactualiseerd en voeren we deze nu met kracht door. Dat kunnen we als provincie niet alleen; we zijn daarin ook afhankelijk van andere partijen. Eén van de belangrijke onderdelen van de uitvoering is het in stelling brengen van 100 bepalende spelers in Zuid-Holland bij het behalen van de circulaire doelstellingen voor hun organisaties. Kwartiermaker Maria van der Heijden start binnenkort met de eerste gesprekken met deze spelers.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

Monitor Circulair Zuid-Holland 2025